

L'APORTACIÓ VIGATANA A LA REVISTA «LA RENAIXENSA»

Els escriptors vigatans del passat segle no es concretaren solsament a donar a conèixer les seves activitats en els portants literaris que veien la llum en el recés ciutadà o en les manifestacions orals que tenien lloc en les seves cel·les o acadèmies, sino que volgueren escampar la seva producció entre les diferents activitats foranes, especialment de la capital, a fi de donar conèixer del seu nom i del de la seva ciutat a l'ensem que contribuir eficaçment a l'enaltiment de la nostra renaixent literatura.

En aquella època, una de les publicacions que més excel·li, entre tots els periòdics literaris barcelonins, fou sens dubte *La Renaixensa*, que no sols deu ésser considerada com la millor del seu temps, sino com de les que ocupen els primers llocs entre la serie de publicacions catalanes que han aparegut fins avui.

La Renaixensa es publicà a Barcelona des de l'any 1871 fins al 1893.

Distingirem en primer lloc, entre les publicacions periòdiques que dugueren el mateix nom, la «Revista del Diari». Aquella aparegué dintre els límits esmentats, el segon vegé la llum deu anys més tard del començament de la Revista, o sia a finals del 1880, fins al 9 de maig del 1905.

Cenyint-nos a la Revista, que és çó que actualment ens interessa, vull justificar aquest estudi, de tot çó que la literatura vigatana abocà a les seves pàgines, fent evident, en primer lloc, la importància que *La Renaixensa* assolí en aquella època de la seva publicació.

Tubino, l'historiador, deia que *La Renaixensa* formaba una veritable enciclopèdia científico-literària sense parió dins la literatura catalana. En la llista d'escriptors que hi col·laboraren s'hi troben les signatures de la majoria dels famosos autors de l'època i les primeres produccions literàries dels joves escriptors que aleshores maldaven per donar-se a conèixer. Deixant de banda els vigatans que més tard comentarem, trobem les signatures de Pere Aldavert, Pere Alsius, Victor Balaguer, Antoni Aulestia, Pelai Britz, Bertran i Bros, Damàs Calvet, Careta i Vidal, Coroleu, Domènec i Montaner, Angel Guimerà, Joan Maluquer, Francesc Matheu, Maspons i Labrós, Riera i Bertran, Roca i Roca, Vidal i Valenciano, Emili Vilanova, Sampere i Miquel, Maria de Bell-lloch, Joan Sardà, Frederic Soler, Picó i Campanar, Ubach i Vinyeta, Milà i Fontanals, Pagès de Puig i molts d'altres, per no fer una llista inacabable de noms il·lustres.

L'objecte de la publicació ve francament aclarit en l'editorial del primer número, corresponent a primer de febrer del 1871, quan diu: «Extasiats al contemplar lo màgich camp que de dia en dia va prenent lo nou moviment literari, aixís en Catalunya com en les províncies del mitjorn de França, nos condol sobremanera que no vaigin tots los esforços, que per ell aquí se fassen, a convergir tots a un mateix centre». També en aquest article aboga per una publicació que vetlli per la llengua de Seraff i Ausias March.

L'aparició del periòdic fou al principi quinzenal, en folis de 12 pàgines. A partir del 1.er de maig del segon any es convertí en decenal amb el mateix format de

31 per 21, amb el mateix número de pàgines. En eixa forma aparegué els quatre primers anys.

El 15 d'octubre de 1874 una nota de la Redacció anuncia reformes, tornant a aparèixer cada quinze dies, augmentant el número de pàgines fins a 26 o 31 (sense fixesa) i reduint el tamany a 25 per 16 que queda definitiu.

A primers del 1876, fou afegida una i al seu títol que durant els anys passats s'anomenava *La Renaxensa*, imprimint-se en paper millor i amb caràcters tipogràfics més acurats.

La portada fou novament millorada el 78. Des del 15 al 31 d'octubre d'aquest any sofrí una interrupció. En son lloc aparegueren «Revista Catalana» i «Lo Renaixement».

Durant l'any 1881 sortí conjuntament amb el Diari, apareguent solament un cop al mes. En 1882 perdé el caràcter que tenia i fou repartida als subscriptors del Diari com un suplement d'aquest fins al 1883.

Profunditzar en el cos de doctrina que forma els volums de *La Renaixensa* fóra un esforç titànic que, per altra banda, ens apartaria de la finalitat d'aquest treball. Les diferents branques que abarcà queden compendiades en el subtítol «Periòdic de literatura, ciències i arts». L'índex de cada volum conté una inacabable sèrie d'autors i de composicions variadíssimes, que abraça molts caires de la vida política, social i literària del seu temps.

Els poetes i prosistes vigatans no volgueren quedar al marge de la llista d'autors que omplia les columnes de *La Renaixensa*. La llista de les seves composicions es francament abundosa. Donarem a continuació una relació de la mateixa seguint l'ordre alfabètic d'autors. Afegirem el nom de Mn. Jacint Verdaguer, que encara que no propiament fill de Vich, està tant vinculat a les nostres coses que no podem dubtar un moment de la seva inclusió.

FRANCESC CAMPRODON I LAFONT

Als voluntaris catalans. Discurs, en vers, pronunciat en nom de la Comissió Nacional d'obsequis de L'Habana, en l'acte solemne de la recepció i desembarc dels voluntaris catalans. Any III. Pàg. 57.

JAUME COLLELL I BANCELLES

Lo penitent i el diable. Poesia. Any III. Pàg. 74.

Lo diumenge de Rams. Poesia. Any IV. Pàg. 18.

Comunicat. Dirigit al Sr. Director de *La Renaixença*, en que com a Secretari dels Jocs Florals, ventila una qüestió amb el seu successor D. Joan Sardá. Any V. Vol. I, pàg. 368.

La cansó del miquelet. Poesia. Romanç. Any VIII. Vol. I, pàg. 377.

MARTÍ GENÍS I AGUILAR

Ensomni. Poesia. Any I. Pàg. 198.

Misteri. Any II. Pàg. 171.

En la primera fulla d'un album. Poesia. Any III. Pàg. 32.

Cap al vespre. Poesia. Any III. Pàg. 121.

Lo Diumenge del Ram. Poesia. Any III. Pàg. 244.

La Vida y la Mort. Poesia. Any VII. Vol. II, pàg. 225.

De la batalla de Vich a l'acció de Roda. Narració novelesca. Any VIII. Vol. I, pàgs. 12 i 77.

- Z'ula*. Poesia. Ro nanç. Any VIII. Vol. II, pàg. 91.
Recorts d'una nit. Narració novel·lesca en forma epistolar. Any IX. Vol. II, p. 123.
Nova amor. Poesia. Any XIII. Pàg. 5.

FRANCESC DE P. MASFERRER I ARQUIMBAU

- En Xavier Llorenç y Barba y la filosofia catalana*. Any II. Pàg. 109.
Recansa. Poesia. Any III. Pàg. 86.
Anyorament. Poesia. Any III. Pàg. 183.
A una mare. Poesia. Any III. Pàg. 272.
Recordança als morts. Oració fúnebre. Any III. Pàg. 293.
Bibliografia. «Julita». Novel·la de Martí Genís i Aguilard. Imp. de *La Renaixensa*. 1874. Any VI. Vol. I, pàg. 458.
Bibliografia. «Ricar to Wagner». Ensayo biográfico-crítico por D. Joaquin Marsillach, con un prólogo epistolar del Dr. D. José de Letamendi. Teixidó i Parera. Barcelona. Any VIII. Vol. I. Pàg. 302.
Un somni. Traducció de Heine. Poesia. Any IX. Vol. I. Pàg. 274.
Bibliografia. «Lo Castell de Sabassona». Novel·la de Joaquin Salarich i Verdaguer. Any IX. Vol. I. Pàg. 200.
Bibliografia. «Cançons de Montserrat. Llegendes de Montserrat». de Mn. Jacint Verdaguer. Any X. Vol. I. Pàg. 331.
Lo dia 2 de novembre. Oració fúnebre. Any X. Vol. I. Pàg. 430.
La Violeta. Poesia. Traducció de l'inglès de Cunnigham. Any XI. Vol. I, p. 356.
 * * Poesia. Traducció de l'alemany de Ruckert. Any XI. Vol. I, pàg. 396.
Lo ball. Assaig. Any XII. Pàg. 369.

JOSEP MASFERRER I ARQUIMBAU

- Reflexions històriques*. Any I. Pàg. 207.
Un assaig de filosofia crítica. Any IV. Pàgs. 95, 144, 153, 167, 193, 217 i 242.
Lo parlament de Casp. Estudi històric. Any III. Pàg. 140.
La antiga Tonda. Estudi històric. Any III. Pàg. 310.
Una bruixa en la cambra del torment. Narració novel·lesca en el Castell de Sabassona. Any VIII. Vol. I, pàg. 189.
Bibliografia. Idilis y Cants místichs de Mn. J. Verdaguer. Any IX. Vol. II, p. 41.

JOAQUIM SALARICH I VERDAGUER

- Lo Castell de Vitatorra*. Novel·la. Any IV. Pàgs. 34, 47, 74 i 113.
Lo Yamma-mañ o cuca de seda de roura. Any IV. Pàgs. 257 i 290.
Ferrocarril de Vich. Amb la descripció de la inauguració del ferrocarril de Granollers a Sant Joan de les Abadesses, amb l'estudi d'alguns dels llocs atravesats pel ferrocarril i les ventatges que pot aportar, acabant amb prec de batejar una locomotora amb el nom de Vich. Any V. Vol. II, pàg. 273.
Lo lliri de Vespella. Novel·la històrica. Any VI. Vol. I, pàgs. 189 i 259.
Un desafiament a mort. Novel·la de costums africanes. Any VIII. Vol. I, pàgs. 370, 414 i 513.
Un enterro i funerals. Narració de costums del Vallès. Any IX. Vol. II, p. 345.
Lo penitent del Montseny. Novel·la. Any XI. Vol. I, pàgs. 130, 219 i 253.
Lo salt de la minyona. Novel·leta. Any XIII. Pàg. 150.

JOSEP SERRA I CAMPDELACREU

- Dissort*. Poesia. Any I. Pàg. 24.
Tentho. Poesia. Any II. Pàg. 164.
En l'atre. Poesia. Any II. Pàg. 163.
Lo Cercle Literari de Vich. Any II. Pàg. 287.
Dormint. Poesia. Any III. Pàg. 37.
La Primavera. Poesia. Any III. Pàg. 84.
Modestia. Poesia. Any III. Pàg. 269.
Mèrits. Poesia. Any III. Pàg. 326.
Voreta el riu. Poesia. Any IV. Pàg. 78.
La Creu triomfant. Poesia. Any IV. Pàg. 109.
Fora duptes. Poesia. Any IV. Pàg. 146.
A un lloret. Poesia. Any V. Vol. I, pàg. 469.
Llàgrimes. Poesia. Any V. Vol. II, pàg. 137.
Perquè ho sàpigues. Poesia. Any V. Vol. II, pàg. 220.
A una mala fada. Poesia. Any VI. Vol. II, pàg. 302.
L'anell de prometatge. Poesia. Any VIII. Vol. I, pàg. 227.
En lo Prat de la Riera. Poesia. Any IX. Vol. II, pàg. 193.
En la mort del jove e inspirat poeta Josep Camp-Sanglas. Poesia. Any IX. Vol. II, pàg. 377.
La sort de l'eura. Poesia. Any IX. Vol. II, pàg. 559.
L'amargor de la mel. Poesia signada a Atenas. Any XIII, pàg. 232.

JACINT VERDAQUER I SANTALÓ

- L'estrella de maig*. Poesia. Any II. Pàg. 78.
Jesús als pecadors. Poesia. Any II. Pàg. 117.
A Maria Immaculada. Poesia. Any IV. Pàg. 8.
A mon Déu. Poesia. Any VIII. Vol. I, pàg. 126.
Al desposort de Don Claudio Lòpez y Donya Maria Gayon. Any XI. Vol. I, p. 114.
La Capella. En la benedicció de la del Sagrat Cor de Jesús de Comillas. Poesia. Any XII. Pàg. 54.

MAGÍ VERDAQUER I CALLÍS

- Adéu per sempre*. Poesia. Any I. Pàg. 187.
Bibliografia. «*La Musa Vigatana*», de Fra Marià Torrent i Vinyas. Any V. Vol. I, pàg. 241.
Lo Cyclop. Idil·li de Theocrit. Traducció del grec, amb una nota explicativa de l'argument de l'obra mestra de l'autor. Any V. Vol. II. Pàg. 62.

GERONI VILAR

- Al gloriós martiri dels Sants Llucià i Marcià fills i patrons de la Ciutat de Vich*. Poesia inèdita del poeta vigatà Geroni Vilar, escrita en l'any 1618, transcrita per Josep Serra i Campdelacreu. Any XI. Vol. I, pàg. 193.

A més cal anotar en la secció bibliogràfica la crítica anònima de *Primavera trista*, cants d'amor, de Josep Serra i Campdelacreu. Vich, 1880. Any X. Vol. I, pàg. 541, i *Crítica de Nou Fra Anselm*. R. Anglada. Vich. Per Josep de Palau de Huguet. Any I. Pàg. 13.

Pel que fa referència a Vich esmentarem un extens treball de Joaquim Riera i Bertran, titolat *Balmes, sa vida y sas obras*.

Es curiós fer constar que moltes de les composicions esmentades porten la signatura del lloc on foren escrites, la majoria a Vich, fent-se constar al peu de la mateixa. En moltes d'altres, que no porten data, al costat del nom de l'autor segueix l'aclaració «de Vich». Amb això en podem fer càrrec del bon desig que tenien els antics autors compatricis nostres, de fer sorgir el nom de la seva ciutat, en tot allò que pogués representar un enaltiment dintre el camp de les arts i de les ciències, costum que segons tinc entès no quedava reduïda a aquest aspecte que hem pogut, nosaltres mateixos, constatar, sinó que feien extensiva de la mateixa manera a tots els Certàmens, Jocs Florals i demés manifestacions, literàries, de fora de Vich, a les que tan assiduament concorrien.

D'aquesta manera, i amb la tasca verdaderament admirable que dintre el clos de la ciutat, portaven a terme, en els periòdics locals, alguns d'ells com «La Veu del Montserrat», de llarga durada, en les acadèmies del Cercle Literari, en l'Esbart de Vich, etc., pogueren arribar a construir aquell sector literari vigatà que fou un dels puntals més fermes i sanitosos del nostre renaixement.

MIQUEL S. SALARICH.

